

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN

FINF 4002 - Oppsummering

- Om sammenhengen mellom teori - metode - empiri
- Ulike typer IS-forskning
- Forprosjektrapporten - noe som er uklart?
- Evaluering - hva kan gjøres bedre?

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Masteroppgaven som forskningsarbeid

Dette innebærer :

- Dere skal dypere ned i et avgrenset tema
- Klarlegge og beskrive (kort) eksisterende (vitenskapelig) kunnskap (teori) på feltet som dere mener er relevant for arbeidet
- Utforme forskningsspørsmål som bygger på teorigrunnet
- Utforme og følge et faglig metodisk opplegg tilpasset forskningsspørsmålene
- Samle inn og analysere egne data
- Konklusjon: Sammenholde egne funn med teori beskrevet foran

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

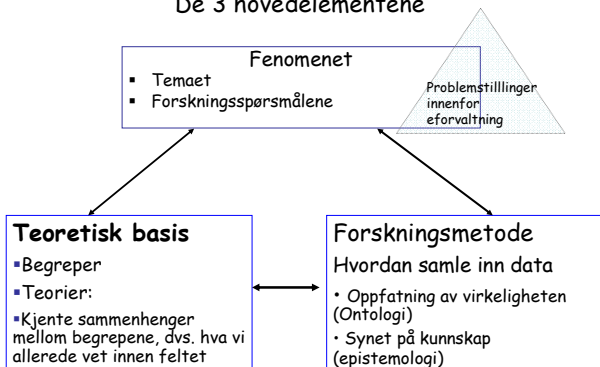

Masteroppgaven - et forskningsprosjektet - De 3 hovedelementene

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

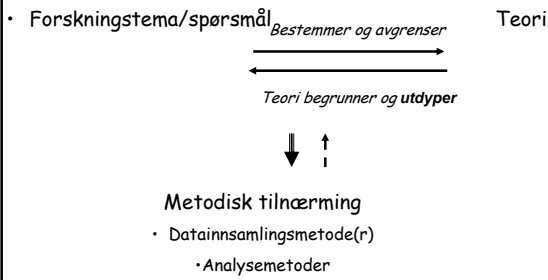

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN

Sammenheng mellom forskningstema, teori og metode

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Om beskrivelse av teori

- Skal begrunne forskningsspørsmål
  - Skal si noen om forskningsstatus innen dette temaet/emnet
  - Skal bidra til å definere/presisere begrepene
  - Skal være til hjelp i analysene og konklusjonene
- I forprosjektrapporten vil teori-delen være foreløpig og ufullstendig.
- **Men forsøk likevel**
- Definere /presisere noen sentrale begreper
  - Referer til en/to artikler (bøker) som er sentrale (bruk noe fra spesial-pensummet dere har valgt)

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

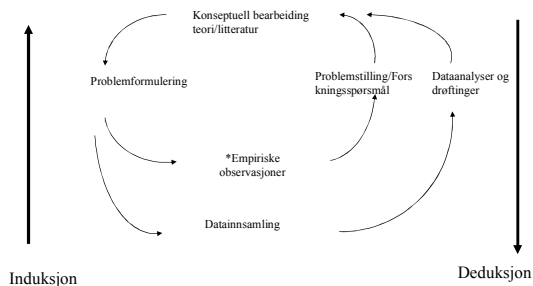

Forskningshjulet

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN

Hva skiller en informatisk tilnærming fra juridisk eller samfunnsvitenskapelig studier av IS-systemer

- Et samfunnsvitenskapelig (eller juridisk) perspektiv innebærer som regel at vi begrenser oss til å studere *virkingen av en bestemt type teknologi/teknisk løsning*
  - Eks : Hvordan/hvorfor brukes Internett, Facebook ,...
  - Hvilke rettslige konsekvenser har bruk av system X...
- Et IKT/IS-perspektiv innebærer å analysere (forstå) de *spesifikke egenskaper ved et system som studeres (dvs. åpne den "sorte" boksen)*
  - Eks. : Hva kreves for at to system X skal samhandle?
  - Hvordan utforme sikkerhetsløsninger som er tilstrekkelig sikre?
- Dette innebærer ikke at de spesifikke tekniske egenskaper er *tilstrekkelige, ofte kreves i tillegg bestemte organisatoriske og/eller rettslige forutsetninger*

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Typer av forskning på informasjonssystemer

- Positivistisk (arven fra naturvitenskapen og økonomene):
  - Formelle, entydige forskningsspørsmål (påstander, hypoteser)
  - hypotesetesting for å bekrefte eller avkrefte påstandene
  - Kvantifiserbare variable
  - Utvalget er et representativt utvalg
- Interpretative (fortolkende):
  - Tar utgangspunkt i at *vår kunnskap om virkeligheten er framkommet ved sosiale konstruksjoner*
  - Forsøker å forstå fenomener ut fra den mening vi tillegger dem
  - Dominerende i sosialantropologi & etnografi, også i mye brukt i sosiologi
- Design - endringsorientert
  - Prøver ut noe nytt - antakelser om virkning
  - Stiller krav forskerens ærlighet i forhold til intensjon, "etikk, mm
- Kritisk tradisjon
  - Være kritisk, i opposisjon til rådende forhold, søke å avdekke f eks. diskriminerende, fremmedgjørende forhold,
  - Ta stilling til verdier og holdninger, ta den svakes side
  - Ofte en basis i aksjonsforskning

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Masterskolen varen 2010 Arild Jansen , AFIN

Litt om design som (informatisk) forskningsmetode

- Sentrale spørsmål er forhold mellom teori - praksis
- Teknologi (som fenomen) - sosiale /samfunnsmessige aspekter ved bruken av teknologien
- Design som prosess - produkt (resultatet av design)
  - Forholdet mellom *design* og *bruk* (av systemet)
  - *Designer* har kontroll over prosessen og intensjonen med hvordan produktet skal/bør brukes, men hvor brukerne kan delta i utviklingsprosessen
  - *Brukeren* har (delvis/full) kontroll hvordan løsningen blir brukt
  - Design (som f. metode) vil derfor innebære å "forske på" (prøve ut) metoder, teknikker og løsninger og hva/hvordan resultat blir brukt og virkninger av dette

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN

Hva er fortolkende (interpretativ) forskning

- Kunnskap om virkeligheten er framkommet ved sosiale konstruksjoner (språk, bevissthet, delte oppfatninger, dokumentstudier, forståelse av verktøy, andre typer artefakter..)
- Det gjøre IKKE er klart skille mellom uavhengige og avhengige variable (entydig årsaksforhold), men snarere på kompleksiteten
- Vekt legges på *forståelse*, både av "objektet" (her et IS) og omgivelsene (kontekst)
- Fokus på *prosessen (e)* som inngår når
IS $\longleftrightarrow$ Kontekst

NB : Interpretativ forskning er ikke spesielt knyttet til IS-forskning

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Prinsipper for fortolkende felt-studier (i en hermeneutisk tradisjon)

1. Det fundamentale prinsipp i den hermeneutiske sirkel
  1. Iterasjon mellom delene og helheten
2. Kontekstualisering (se fenomenet i sammenheng med omgivelsene)
3. Interaksjon mellom forskeren og forskningsobjektet
4. Abstraksjon og generalisering
5. Dialogisk resonnering, dvs. lete etter mulige motsetninger mellom (mulige) teoretiske antagelser og faktiske funn
6. Mange mulige fortolkninger
F eks. forskjellige fortolkninger av ulike deltakere
7. Mistenksomhet
  - Være på vakt for mulige skjvhetter /forvrengninger i fortellingene fra deltakerne

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Informatisk forskningsperspektiv den skandinaviske SU/IS-tradisjonen som bakteppe

- Systemteorien (hard systemtenkning), jf Dahlbom og Mathiassen
  - Verden og organisasjoner som avgrensede systemer som kan analyseres (brytes ned i delsystemer) og bygges opp igjen som moduler (byggeklusser), jf systemering og fossefallsrammverket
- Sosio-teknisk systemforståelse (myk systemtenkning)
  - Det tekniske og det sosiale representerer to likeverdige "delsystemer"
  - Systemutvikling består både av teknisk utvikling og organisatorisk endring
- Dialektisk (konflikt-orientert) systemforståelse
  - En utvidelse av den sosio-tekniske perspektivet som legger til grunn at alle organisasjoner (og tilhørende IS) inkluderer ulike typer motsetninger
  - Systemutvikling må også avdekke og bidra til å "løse" (håndtere) motsetninger /konflikter

Design av et bør omfatte alle 3 perspektiver

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN
Masterskolen -V2011 Arild Jansen , AFIN

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN

Computers in Context:

Spenningsforholdet: teknologi vs organisasjon

- **Kontekst:** Sammenheng, helhet og del gjensidig påvirkning
- **Organisasjonstruktur:** Makt, arbeids- og autoritetsfordeling
- **Endring:** Krefter og motkrefter, utviklingsprosess, muligheter og begrensninger, alternativ, søke etter, åpne for det nye,
- **Dialektikk** - Utvikling gjennom motsetninger, vekselvirkning og gjensidig påvirkning, eks subjekt/objekt,
- **Menneske-perspektivet** - subjektet - uforutsigbarhet - stor påvirkning - brukermedvirkning
- **Ulike perspektiver** på kvalitet: objektiv ↔ subjektiv, symbolsk, estetisk og politisk kvalitet

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Organisasjon og struktur

- En måte å tydeliggjøre strukturbegrepet på er å bruke en taksonomi som innebærer en inndeling i tre strukturelementer.
- Spesialisering
  - Horisontal differensiering
  - Vertikal differensiering
  - Geografisk spredning
- Formalisering - versus uformelle strukturer
  - Beskriver i hvor stor grad arbeidet i organisasjonen er standardisert
  - Forskjell mellom formell struktur og hvordan organisasjonen (arbeid/kommunikasjon/samhandling..) faktisk
- Sentralisering - desentralisering
  - Beskriver hvor organisasjonens beslutninger fattes (autoritetsfordelingen)

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

Litt om metodebeskrivelsen

Metodebeskrivelsen bør ha disse elementer

- *Hvilke* metodiske tilnærminger dere (så langt) tenker å bruke,
  - Juridisk, informatisk, samfunnsvit. Metode, med kort beskrivelse av hver av disse
- *Hvorfor* dere vil bruke disse
- *Hvilke (typer) kilder* dere vil bruke
- *Hvordan* disse er tenkt brukt (kvalitativt vs kvantitativ data , ev. begge deler, og hva slags analyser dere tenker å gjennomføre

Metodebruk gjelder både *innsamling* av data og *analyse*

Viser ellers til Tommy's forelesninger

Masterskolen -V11 oppsummering Arild Jansen , AFIN

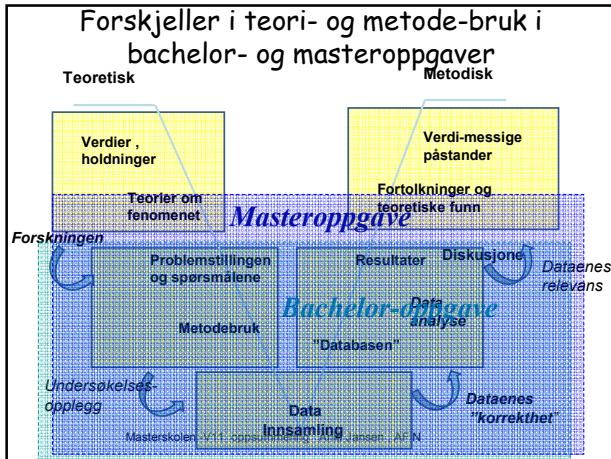

Masterskolen Oppsummering

Arild Jansen AFIN
